

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Dijkversterking Hoeksche Waard Noord

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

5 juli 2013 / rapportnummer 2611-57

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Het waterschap Hollandse Delta is voornemens delen van de primaire waterkering langs de Oude Maas aan de noordzijde van de Hoekse Waard te versterken. Het gaat om de volgende deeltrajecten die niet voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen:

- Bosschendijk te Oud-Beijerland (km 1,88-4,0)
- Simonsdijkje te Puttershoek (km 13,5 - 14,1)
- Gorsdijk te 's-Gravendeel (km 15,5 - 17,0)

De noodzakelijke aanpassingen zijn uitgewerkt in een Projectplan conform de Waterwet. Voor de besluitvorming over het Projectplan wordt de m.e.r.-procedure doorlopen. De provincie Zuid-Holland is het bevoegd gezag.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het milieueffectrapport (MER).

De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen over het Projectplan waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.

De genoemde delen van de primaire waterkering voldoen niet aan de veiligheidscriteria macrostabiliteit van het binnen- en buitentalud, microstabiliteit², piping³, golfoploop en -overslag en windworp en uitspoeling door bomen. In het MER zijn per deeltraject één of twee alternatieven beschreven op grond van een aantal principe oplossingen voor deze veiligheidsknelpunten. Het MER geeft een goed inzicht in de milieueffecten van deze alternatieven.

De Commissie heeft naar aanleiding van het MER een aantal vragen gesteld aan het bevoegd gezag betreffende de bepaling van de kruinhoogte in relatie tot zettingen, het gebruikte scenario voor de invloed van klimaatverandering, de gebruikte waarden voor doorlatendheid van de bodem en de noodzaak van het verleggen van het leidingzone. De Commissie adviseert deze vragen en de beantwoording daarvan openbaar te maken.

De commissie heeft een aantal aandachtspunten voor de besluitvorming betreffende het faalmechanisme piping, natuur- en landschapswaarden van de leidingzone langs de Gorsdijk, de versterking van het leefgebied van de Noordse Woelmuis en de verbetering van de landschappelijke kwaliteit en de inpassing van de dijk.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

² erosiebestendigheid van de bekleding

³ Piping houdt in dat er water door een kade of dijk stroomt als gevolg van een waterstandsverschil, waarbij het water ook gronddeeltjes meeneemt. Hierdoor ontstaan holle pijpvormige ruimten in of onder de dijk wat kan leiden tot ondermijning van de dijk.

2. Aandachtspunten voor de besluitvorming

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

2.1 Piping

Uit het MER blijkt dat het waterkerend vermogen van de drie dijktracés onvoldoende scoren op het veiligheidsaspect piping. Bij de drie dijktracés zal daarom een berm worden aangelegd, waardoor de kwelweglengte toeneemt en piping wordt tegengegaan. Voor het berekenen van de benodigde kwelweglengtes en daarmee de breedte van de aan te leggen berm, is gebruik gemaakt van de vigerende berekeningsregels (de ‘oude’ regel van Sellmeijer).

Rondom het faalmechanisme piping zijn momenteel echter veel ontwikkelingen. De verwachting is dat vigerende regels aangepast zullen worden (zie ook het ENW-advies van februari 2013 over het concept-Technisch Rapport Zandmeevoerende Wellen). De nieuwe pipingregels kunnen leiden tot fors grotere benodigde kwelweglengtes, wat voor de inpassing van de dijkversterkingen grote consequenties kan hebben. In dat geval is het denkbaar dat de keuze voor principeoplossingen op andere gronden genomen zal worden en andere wijzen van dijkversterking, zoals versterking door een constructieve oplossingen, in beeld komen.

- De Commissie beveelt aan een controle uit te voeren van het ontwerp met de nieuwe Sellmeijer-regel (zoals voorgesteld in het nog niet vastgestelde Wettelijk Toetsinstrumentarium 2011) en/of het ontwerp ter controle voor te leggen aan het recent ingestelde expertteam piping⁴.

2.2 Natuur

2.2.1 Algemeen

De Commissie is van mening dat in het MER voldoende aandacht is besteed aan zowel de beschermde plant- en diersoorten als de natuurwaarden in de gebiedsdelen met een beschermde status.

In haar advies over reikwijdte en detailniveau⁵ heeft de Commissie echter geadviseerd om ook aandacht te besteden aan de natuurwaarden buiten de gebiedsdelen met een bescherm-

⁴ DG Ruimte en Water heeft het expert team piping opgericht om technisch inhoudelijk advies te geven daar waar werkwijzen, leidraden, rapporten en reguliere adviezen niet toereikend zijn om een adequate anti-pipingmaatregel te ontwerpen.

⁵ Dijkversterking Hoeksche Waard Noord – Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport van 28 februari 2012, rapportnummer 2611-27

de status, zoals de leidingzone langs de Gorsdijk. Deze natuurwaarden zijn in het MER echter niet beschreven.

Deze leidingzone heeft, gelet op de ontstaanswijze, afwijkende (niet beschermde) natuur- en landschapswaarden. Uit het MER blijkt dat de leidingzone zal moeten worden verlegd ongeacht welk alternatief voor de dijkversterking gekozen zal worden⁶. De mogelijke effecten op en kansen voor deze natuur- en landschapswaarden zijn uit het MER niet af te leiden.

- De Commissie beveelt aan om bij de besluitvorming de natuurwaarden van de leidingzone beter in beeld te brengen en bij de herinrichting van de 'oude' leidingzone rekening te houden met deze natuurwaarden⁷.

2.2.2 Natura 2000-gebieden

In het MER is voor de Bosschendijk als voorkeursalternatief een binnendijkse versterking van de dijk beschreven. Zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde van de dijk ligt het Natura 2000-gebied Oude Maas. In dit gebied geldt een uitbreidingsdoelstelling voor de Noordse Woelmuis.

Voor het voorkeursalternatief is vanwege de ligging nabij het Natura 2000-gebied een verslechteringstoets uitgevoerd. De Commissie onderschrijft de conclusie dat de dijkversterking niet leidt tot verslechtering of vernietiging van leefgebied, habitats en soorten (waar onder de Noordse Woelmuis).

De voorziene ontwikkelingen geven ook een kans om buitendijks de habitat en het leefgebied van de Noordse Woelmuis te versterken (toelaten rivierdynamiek door minder vooroeververdediging)⁸. In het MER is daar echter geen aandacht aan besteed.

- De Commissie beveelt aan, in overleg met de eigenaar/beheerder van het buitendijkse gebied, de kansen die de voorziene ontwikkelingen bieden om de habitat en het leefgebied van de Noordse Woelmuis te versterken, mee te nemen in de besluitvorming.

2.3 Ruimtelijke kwaliteit

De Hoeksche Waard is aangewezen als Nationaal Landschap. In het MER is beschreven dat het versterken van de dijk kansen biedt om de landschappelijke kwaliteit en de inpassing van de dijk in haar omgeving te versterken. Het MER bevat daartoe aandachtspunten voor verbeteringsmaatregelen.

⁶ In een toelichting heeft het Waterschap aangegeven dat de leidingen langs de Gorsdijk verder landinwaarts zullen worden teruggelegd. De leiding van de Gasunie komt in de nieuwe situatie in het bouwland te liggen. Er wordt geen expliciete leidingstrook voor ingericht, maar de strook blijft in de nieuwe situatie bouwland.

⁷ In een toelichting heeft het Waterschap aangegeven dat er voor is gekozen de bestaande watergang te verbreden en een natuurvriendelijke oever aan te leggen om zo de natuurwaarden te borgen.

⁸ Deze vooroeververdediging is aangebracht door Rijkswaterstaat.

Uit het projectplan blijkt dat er ten behoeve van de dijkversterking een aantal bomen zal worden gekapt en dat dit verlies aan bomen op een nader te bepalen locatie zal worden gecompenseerd. De toevoeging van beplanting kan bijdragen aan de gewenste landschappelijke kwaliteit en de inpassing van de dijk.

- De Commissie beveelt aan de compensatie van bomen, die worden gekapt in het kader van de dijkversterking, te gebruiken voor de verbetering van de landschappelijke kwaliteit en de inpassing van de dijk.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Waterschap Hollandse Delta (Dagelijks Bestuur)

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, omgevingsdienst Zuid-Holland zuid

Besluit: vaststellen van een projectplan conform de Waterwet

Categorie Besluit m.e.r.: D3.2

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D3.2

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling (overigens is tijdens de procedure gebleken dat met een voortoets en een verslechteringstoets kon worden volstaan)

Activiteit: Versterking van drie deeltrajecten van de primaire waterkering Bosschendijk, Simonsdijkje en Gorsdijk langs de Oude Maas

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in De Echo van: 21 december 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 2 januari 2012 tot en met vrijdag 27 januari 2012

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 7 december 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 28 februari 2012

inhoudseisen vastgesteld: 20 april 2013

kennisgeving MER in Staatscourant van: 10 mei 2013

ter inzage legging MER: 13 mei tot en met 24 juni 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 7 mei 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 5 juli 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. dr.ir.drs. R.B. Jongejan

mw. ir. D.R. Kooistra (secretaris)

dhr. dr. J. Renes

dhr. dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

dhr. dr. N.P.J. de Vries

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen,

vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Projectnota/Milieueffectrapport (PN/MER), Waterschap Hollandse Delta, Arcadis, 22 februari 2013
- Ontwerp projectplan inclusief Bijlage 1: Technisch Achtergrondrapport, Waterschap Hollandse Delta, Arcadis, 21 februari 2013
- Bijlage 2 t/m 8 van het Ontwerp projectplan, Waterschap Hollandse Delta, Arcadis, 21 februari 2013
- Extra bijlagen Technisch Achtergrondrapport van het Ontwerp Projectplan, Waterschap Hollandse Delta, Arcadis, 21 februari 2013

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Dijkversterking Hoeksche Waard Noord

ISBN: 978-90-421-3793-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

